



Kerk in  
het Dorp

## Nieuws van Kerk in het Dorp

November 2024

De afgelopen weken zijn we verwend met prachtige mistige ochtenden en veel zon, best uitzonderlijk voor de tijd van het jaar. Elk jaargetijde heeft zo zijn charme en dat geldt ook voor de herfst. Wandelpaden zijn bezaaid met felgekleurde bladeren, oranje, geel en rood, her en der popt een paddenstoel op en een zachte herfstbries laat je de geur van de natuur opsnuiven.



Ergens tussen de pracht van de herfst en hopelijk een witte winter ligt november. November staat bekend om grijze en grauwe luchten, wind en veel nattigheid. Tijd om gezelligheid binnen te zoeken of er juist op uit te gaan om lekker uit te waaien.

In de dorpen kun je weer je hart ophalen als het gaat om cultuur, zingeving of viering. Wees van harte welkom bij een [activiteit van Kerk in het Dorp](#).

## Terugblikken

### Open Poort

Vrijdag 4 oktober was er, zoals elke eerste vrijdag van de maand, een Open Poort. Ditmaal was het thema, hoe kan het ook anders, Franciscus van Assisi.

De Heilige Franciscus van Assisi (1181-1226) en al heilig verklaard in 1128, wat wel heel snel na zijn overlijden was. In 1928 werd dierendag bedacht en daaraan de naam van Franciscus verbonden omdat zijn zorg uitging naar armen en melaatsen, maar ook naar de dieren en de natuur.



Ariena Poot, de inleider van deze ochtend, begon haar inleiding met het voorlezen van een prachtig verhaal uit een kinderboek over Franciscus van Assisi. Zij schetste vervolgens zijn levensloop, en liet ons een paar afbeeldingen van hem zien. Na de pauze kwam er een geanimeerd gesprek op gang, waarbij sommige deelnemers vertelden over hun reis naar Assisi. Kortom: een mooi onderwerp, ook nog op een passende datum.

### **Uitdagende kunst in Den Andel**

**Kunstdagen Den Andel zijn aankomende zaterdag en zondag (26 en 27 oktober) van 12 tot 17 uur nog te bezoeken.**

Het eerste weekend van de Kunstdagen Den Andel was voor veel bezoekers een spannende ervaring. Men werd getraakteerd op een divers kunstaanbod: van beeldende kunst tot live-performances. Sommige kunstenaars daagden elkaar uit door te reageren op elkaars werk, zoals in het middeleeuwse kerkje waar gastkunstenaar Lou Vos haar 'Fragments of a Landscape' exposeerde. Klank-componist Jos Hoes liet zich inspireren door deze schilderijen-installatie met klanken waarin de kerk-akoestiek een grote rol speelde.



Spannende interactie was er ook in het dorps huis, waar sing-soundwriter Joop Nolles 'taalarbeider' Rob Bekker had uitgenodigd. Teksten en flarden muziek klonken in een ruimte waarin de illusie van theater prachtig was vormgegeven.

Op Streekweg 1, waar een goed bezocht streekproductenconcert plaatsvond, exposeerde Agneta Evenhuis in de bovenzaal tekeningen in groot formaat. De ruimtelijke opstelling en het krachtige lijnenspel brachten menig bezoeker in vervoering.

Het sieradenatelier van Bram van Huis is een vast baken in de route van de kunstdagen. Hier verdrongen bezoekers zich tussen de werktuigen waar Bram zijn subtiele creaties maakt.

Verder op de Oude Dijk hield schilder Cees Vegh open huis. Al zijn laatste – zowel figuratieve als abstracte- kleurrijke schilderijen verkoopt hij daar.

Ook bij keramiste Alie Schaap stond de huiskamer op z'n kop: gast Marjan Ketting toonde tussen eettafel en zithoek schilderwerken waarin reflecties in alledaagse voorwerpen de leidraad zijn. Alie liet in haar atelierruimte zien hoe zij experimenteert met het maken van muziekinstrumenten van klei.

**Kunstdagen Den Andel zijn aankomende zaterdag en zondag (26 en 27 oktober) van 12 tot 17 uur nog te bezoeken.**

### **Vrijdag 1 november: Open Poort – 'De kracht van Stille'**



Op de 1<sup>e</sup> vrijdag van de maand is er van 10.00 – 12.00 uur 'Open Poort', in het gebouwtje naast de kerk van Eenrum. In kleine kring wordt er een thema besproken, en is er mogelijkheid tot gesprek. Deze bijeenkomsten werken verbindend en geven mogelijkheid tot verdieping. Iedereen is welkom. Toegang is gratis, na afloop is er gelegenheid tot het geven van een vrije gift.

### **Vrijdag 1 november: Open Poort – 'De kracht van Stille'**

De natuur keert zich steeds meer naar binnen. Het wordt 'stil en leeg' buiten. En wij?

Het thema van deze Open Poort is "De kracht van Stille".

Wat betekent stilte voor jou, heb je het nodig, hoe kom je bij stilte in de hectiek van de dag?

We kijken met elkaar naar een deel van de documentaire "into great silence" over het leven in het kartuizerklooster Grande Chartreuse in Frankrijk. Wat kun je hieruit meenemen voor je alledaagse dag? **Weet je Welkom!**



Foto: Ariena Poot – de polder

## Zaterdag 2 november Allerzielen

### Onze kerken open en een gedachtenismoment in Eenrum

Op veel plaatsen wordt stilgestaan bij hen die zijn gestorven. Het is een dag om stil te staan bij hen die we persoonlijk kennen, maar ook een dag om in het bijzonder stil te staan bij de slachtoffers van conflicten en rampen wereldwijd. Ook de kerken van Den Andel, Baflo, Eenrum, Westernieland en Winsum (Torenkerk) zijn op deze dag geopend (van 10.00 tot 19.00 uur) voor iedereen die een kaarsje wil aansteken voor een dierbare die overleden is of om uiting te geven aan verdriet en onmacht over zoveel leed in de wereld.



In de kerk van Eenrum wordt 's avonds tevens een gedachtenismoment met muziek en poëzie gehouden. Tijdens dat gedachtenismoment is er ook gelegenheid om een kaarsje aan te steken. Dit gedachtenismoment is van 19.00 tot 19.30 uur en bedoeld voor de inwoners van alle omliggende dorpen.

## Zaterdag 2 november: Galmen in de kerk van Eenrum

Op zaterdag 2 november staat de deur van de kerk in Eenrum weer open voor iedereen die wel eens wil 'Galmen in de kerk'.

Lijkt dit galmen in de kerk je wel iets maar wil je niet alleen of weet je niet goed hoe, kom dan om 16.00 uur naar de kerk. Ariena Poot nodigt je uit om samen met haar te galmen in de kerk: te 'zingen zonder woorden', je te verbinden met jezelf, de kerk en met elkaar. Samen de rust, de resonantie en de ruimte van de kerk ervaren en vandaaruit zingen. Voor dit galmuur (van 16.00 tot 17.00 uur) is opgave niet nodig. Weet je welkom!

## Zondag 3 november: Eenrum Klassiek

Op zondag 3 november vindt er in de kerk van Eenrum een bijzonder concert plaats:

de 14-jarige violist Quinten van Brummen uit Marum zal samen met pianist Peter Sluijs een romantisch en virtuoos programma spelen. Quinten won meerdere prijzen bij belangrijke concoursen, schreef „Ranking the stars“ van SBS 6 op zijn naam en was als „jonge held“ te gast bij Podium Klassiek. Het concert begint om 15.00 uur. Na afloop van het concert is er een meet and greet met de musici.

Tickets (10€, voor Basisschoolkinderen gratis) bij Brood en kado, Eenrum, aan de kassa en via [www.klassiekemuziekeenrum.nl](http://www.klassiekemuziekeenrum.nl)

**Eenrum Klassiek**  
Quinten van Brummen  
viool  
Peter Sluijs (piano)

Zondag 3 november 2024 15.00 uur  
Kerk Eenrum

Kaarten €10,- - basisschool-kinderen gratis  
Kaarten bij Brood & Kado, Eenrum, aan de kassa  
of via [www.klassiekemuziekeenrum.nl](http://www.klassiekemuziekeenrum.nl)

Stichting Klassieke Muziek Eenrum - Het Hogeland  
mede mogelijk gemaakt door



### **Woensdag 6 november: Op adem komen – Torenkerk Winsum**

Op de 1<sup>e</sup> woensdag van de maand zingen we tijdens 'Op adem komen' liederen rond een bepaald thema. In november is het thema: Herdenken, de maand waarin Eeuwigheidszondag valt, maar ook Allerheiligen en Allerzielen. Samen zingen, stilte, muziek, poëzie en na afloop een kop koffie of thee. Tijd: 19.00 – 19.30 uur. Van harte welkom!

### **Op de andere woensdagen is er op dezelfde tijd een meditatie rondom een Psalm.**

*Meditatie raakt het algemene en tijdloze verlangen van mensen om naar binnen te keren, de weg te gaan van de innerlijkheid en de stilte. Om dan vanuit die innerlijkheid en stilte weer het dagelijks leven in te stappen. We zitten rondom een kaars en er wordt een (deel van een) psalm gelezen, daarna klinkt de klankschaal en gaan we de stilte in. Je kunt mijmeren over een woord of een zin uit de gelezen psalm, of je herhaalt in gedachten je eigen gebed of tekst. In de stilte zoeken we de aanwezigheid van God, of welke naam je ook gebruikt voor dat diepste geheim.*

*Een rustpunt in het midden van de week, een moment van bezinning, inspiratie, even stil staan. Kent u, ken jij, het verlangen om naar binnen te keren of ben je er nieuwsgierig naar? Wees van harte welkom! Zou je eerst graag wat meer informatie willen?*

*Mail dan met Jenny ([jenny.baron@hetnet.nl](mailto:jenny.baron@hetnet.nl))*

### **Zaterdag 9 november: Publieksdag Microscopie – Kerk Westernieland**

De Microscopiedag is een initiatief van de Faculteit Science and Engineering van de Rijksuniversiteit Groningen. De eerste editie vond plaats in 2023 ter gelegenheid van het platina jubileum van de Nobelprijs Natuurkunde van Frits Zernike. Editie 2 is zowel in de provincie Groningen en Drenthe.

Op deze dag zijn op heel veel locaties door de hele provincie Groningen en Drenthe microscopen aanwezig en wordt iedereen uitgenodigd om iets mee te nemen om te bekijken. Denk aan een boomblaadje, een insect, een haar etc. De kerk van Westernieland is één van die locaties. Natuurkundige Han van der Want uit Westernieland en specialist op het gebied van microscopie is de hele dag in de kerk aanwezig om je wegwijs te maken met de microscoop. Ook is een echte fase-contrast microscoop in de kerk aanwezig waarmee je in nog veel meer detail preparaten kan bekijken. De kerk is open van 10 tot 16 uur.

Volgend jaar is de Microscopiedag op 8 november 2025, de tweede zaterdag van november.



### **Sint Maarten 11 november - Torenerk**

Op 11 november zijn de kinderen om 17:00 van harte welkom om met hun lampions langs te komen in de Torenerk in Winsum. Tijdens een Sint Maartensviering, zal Sint Maarten op zijn paard langskomen. Ariaan Baan vertelt het verhaal van Sint Maarten en wat hem zo bijzonder maakte. We zingen Sint Maarten liedjes en er is wat lekkers.

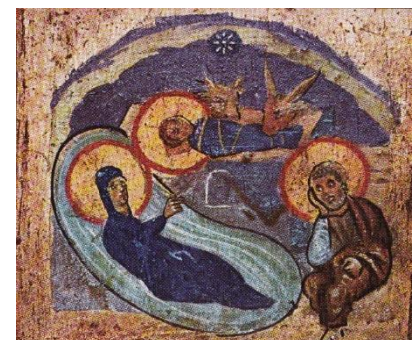
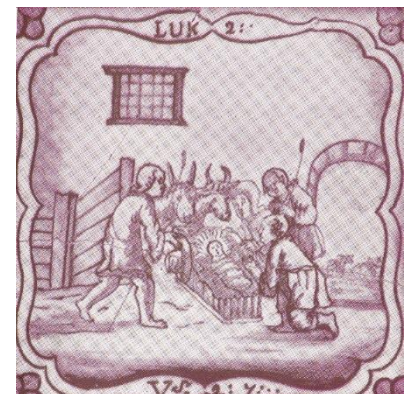
De viering wordt georganiseerd door Kerk in het Dorp en jeugdwerk in samenwerking met de Nederlands Gereformeerde Kerk en de Rooms-katholieke kerk.



Foto: Sint Maarten viering in Eenrum 2023

### **Zondagmiddagcafé 17 november – Lieke Veldman laat zien over hoe in de loop van de eeuwen met het Kerstverhaal werd omgegaan**

Het Kerstverhaal, iedereen weet er wel iets van te vertellen: het gaat over een jongetje dat omstreeks het jaar 0 geboren werd in een stal. Er was voor dit gezin, moeder, vader en kind, geen plaats meer in de herberg. Verder komen er herders in voor, drie koningen, een os en een ezel, een ster die de weg wijst en nog veel meer. Dit verhaal staat in de bijbel en in de afgelopen 2000 jaar is het vaak verteld, er is over nagedacht en er zijn stukjes in veranderd. Zo is de stal soms een grot of zijn er vroedvrouwen die Maria helpen bij de geboorte. Iedereen wilde op zijn of haar manier duidelijk maken dat dit kind heel bijzonder was. In het zondagmiddag café laat Lieke Veldman zien hoe schilders en beeldhouwers, theologen en toneelspelers, mannen en vrouwen, in de loop der eeuwen met het kerstverhaal bezig geweest zijn.



Vanaf 14.30 u bent u hartelijk welkom in de Centrumkerk. Om 15.00 u begint het programma. In de pauze is er een 'hapje' en een drankje. Einde programma is ong. 16.45 u. De toegang is gratis, een gift is welkom!

### **Donderdag 21 november: Rondje om de Toren – Torenkerk Winsum**

Iedere 3<sup>e</sup> donderdag is er een “rondje om de Toren”, een bezinningswandeling van een klein uur, te beginnen bij de Torenkerk (19.30 uur) Kerkstraat 14 in Winsum en eindigend bij de Centrumkerk (20:30 uur) met als afsluiting koffie en thee en wat lekkers. De wandeling begint met een tekst/een gedicht waarna er ca. 10 minuten in stilte wordt gelopen. Daarna wordt er enkele malen stil gestaan voor een kort gedicht of een tekst. Alle deelnemers zijn vrij om tijdens dit rondje stil te zijn, te mijmeren of te praten met mede-lopers. Aan het “rondje” kan iedereen mee doen, aanmelden is niet nodig en het “rondje” gaat altijd door.

Foto: J. Werdekker, bank bij de Obergumerkerk



### **Zondag 24 november: Gedachteniszondag – Kerk Westernieland**

In de protestantse traditie wordt op de laatste zondag voor Advent stilgestaan bij gemeenteleden die zijn overleden. In de diensten in de Centrumkerk en in de kerk van Westernieland worden de namen genoemd en een kaars aangestoken.

De dienst in Westernieland begint om 10 uur. Voorganger is Jolanda Tuma. De muzikale begeleiding wordt verzorgd door Dirk Molenaar.

### **Zondag 24 november: Blaaskwintet Blaasvaak – Kerk Den Andel**

Zondagmiddag 24 november bezoekt blaaskwintet Blaasvaak Den Andel. Het kwintet brengt een onderhoudend programma met muziek uit de Franse romantiek, ondermeer Debussy, Ibert, Bizet. Beschouwelijke lyriek wordt afgewisseld met spannende ritmes en dito akkoorden.

Blaasvaak is in 2004 ontstaan uit een initiatief van enkele houtblazers uit het Fries Kamerorkest die graag ook eens in kleinere bezetting wilden spelen. Spelen in een symfonieorkest is leuk, maar als blazer wil je niet altijd tachtig maten rust uittellen. Ze wilden *meer blazen*: Vandaar de naam. Sinds 2009 speelt het kwintet in de huidige samenstelling: Anna Andela, fluit; Herman Leusman, hobo; Alrik Voolstra, klarinet; Richard Kop, hoorn en Jan Kuipers, fagot.





Blaaskwintetten vormen een klassieke ensemble-samenstelling, net als symfonieorkesten of strijkkwartetten. Veel componisten schreven sinds eind 18e eeuw regelmatig voor deze samenstelling: fluit, hobo, klarinet, hoorn en fagot.

De Duitse componisten Antonín Reicha en Franz Danzi waren de 'founding fathers' van deze kamermuziek. Zij onderkenden voor het eerst de mogelijkheid tot het verbinden van de fluit en hoboklank aan die van de hoorn en de fagot. Daartoe zetten zij de toentertijd zojuist geïntroduceerde klarinet in die beide klankgroepen verbindt. Tegen het eind van de 18<sup>e</sup> eeuw werden blaaskwintetten ook wel gebruikt als 'streamingsdienst' bij de opkomende burgerij en de kleine adel. Deze mensen bezochten de opera en wilden de volgende dag de deun die ze hoorden ook aan hun visite laten horen. Blazers waren voor een habbekrats bereid hun kunsten te vertonen en dus een relatief voordelige manier om thuis muziek te kunnen beluisteren. Op die manier zijn er veel bewerkingen ontstaan van bekende klassieke werken, juist voor blaaskwintet.

Blaasvaak speelt in de eerste plaats voor het eigen plezier en is er trots op dat ze helemaal 'handgemaakte' muziek maken, zonder elektronische toevoegingen of hulpmiddelen.

Het kwintet geeft zo'n 10 optredens per jaar, meestal in het noorden van het land.

Het concert op 24 november in de kerk van Den Andel begint om 15.30 uur. Entree is 10 euro, graag contant betalen. Na afloop is er gelegenheid om na te praten onder het genot van een drankje.

### **Open Kerk en klokluiden**

Vanaf eind oktober tot 1 april zijn de kerk van Eenrum, Westernieland en de Torenkerk in Winsum iedere zaterdag en zondag open. De kerk in Den Andel is niet open.

### **De klok wordt weer geluid in Den Andel**





Sinds juni is er in den Andel een enthousiaste groep klokkenluiders actief. Naast het luiden van de prachtige klok op bijzondere momenten, begrafenis en kerkdiensten, wat we al langer deden, wordt nu ook de zaterdagklok geluid en één keer in de maand de vredesklok. Met het luiden om vijf uur op zaterdagmiddag, tegelijkertijd met de kerken in Westernieland en Eenrum, sluiten we aan bij een oud gebruik van vroeger om de arbeiders op het veld te attenderen op de naderende zondagsrust. De vredesklok luidt op de eerste maandag van de maand, even na het signaal van het luchtalarm, om te laten horen hoe kwetsbaar de vrede klinkt.

Als klokkenluider hebben we zo allemaal onze eigen redenen om mee te helpen met het luiden van de klok. Sommige vinden het geluid prachtig of ervaren de tijdelijke fysieke inspanning als prettig. Anderen houden van de toren en de prachtige plek rondom de kerk. In het luidlogboek houden we bij wanneer, voor welke gelegenheid en door wie er is geluid. Hoewel het best zwaar is vindt ik het echt fantastisch om te mogen doen. We krijgen positieve reacties uit het dorp, veel mensen staan even stil in het nu bij het horen van de klok. Met het mooie weer van de laatste weekenden was het af en toe zelfs druk met opa's die vol trots het klokkenluiden aan hun kleinkinderen lieten zien! Uiteraard is iedereen van harte welkom.

Marc de Groot één van de leden van de klokkenluidersgilde in Den Andel.

Foto: Anjo de Haan, DvhN 14 juni 2024

Elke zaterdag om 17.00 uur wordt handmatig de klok geluid in de kerken van Eenrum, Den Andel en Westernieland. In Den Andel wordt ook de klok geluid voorafgaand aan de kerkdiensten of rond uitvaarten. Na de sirene op de 1<sup>e</sup> maandag van de maand wordt de vredesklok geluid. Wil je ook eens klokluiden, meld je aan via [info@kerkinhetdorp.nl](mailto:info@kerkinhetdorp.nl), dan word je in contact gebracht met contactpersonen.

### **Vooruitblikken december**

Op dinsdagavond 24 december wordt om 22.30 uur de traditionele kerstnachtdienst in Eenrum gehouden. In de sfeervol verlichte kerk worden mooie liederen gezongen, klinkt het kerstevangelie en zingt o.a. de cantorij van Winsum o.l.v. Nellie Bolhuis. Voorganger is Jolanda Tuma, organist is Dirk Molenaar.

Na afloop van de kerstnachtdienst is er glühwein op het kerkplein en klinkt vanaf de toren kerstmuziek gespeeld door leden van Orpheus.





## *Boom voor alle seizoenen*

Langzaam leerde zij het Geheim van Loslaten.

Eerst gaf zij haar Groen prijs,  
toen het Oranje, Geel en Rood,  
en tenslotte liet zij het Bruin los.

Toen ze haar laatste blad had prijs gegeven,  
stond zij daar leeg en zwiingend, uitgekleeed.

En leunend tegen de winterlucht  
begon zij haar wake van vertrouwen.

Ze liet haar laatste blad vallen  
en keek het na, hoe het naar de grond dwarrelde.

Ze stond daar te zwijgen,  
gekleed in de kleur van de leegte,  
haar takken vroegen zich af:  
Hoe kun je schaduw geven als er zoveel weg is?

En toen begon het Geheim van Wachten.  
Zonsopgang zowel als zonsondergang keken toe,  
vol tederheid; ze maakten haar omtrekken helderder,  
ze hielden haar hoop levend.  
Ze hielpen haar te begrijpen dat haar kwetsbaarheid,  
haar afhankelijkheid en nood,  
haar leegte en haar bereidheid om te ontvangen,  
haar langzaam aan een nieuw soort schoonheid gaven.  
Elke morgen en elke avond stonden ze daar in stilzwijgen  
en vierden samen het Geheim van het Wachten

Auteur onbekend

Voor contact en informatie: [www.kerkinhetdorp.nl](http://www.kerkinhetdorp.nl), [info@kerkinhetdorp.nl](mailto:info@kerkinhetdorp.nl)



## Kerk in het Dorp

Kerk in het Dorp is een initiatief van de Protestantse gemeente Winsum Halfambt en heeft tot doel de oude kerken open en levend te houden. De kerken van Den Andel, Eenrum en Westernieland zijn eigendom van de Stichting oude Groninger Kerken en worden beheerd door de Protestantse gemeente Winsum Halfambt. De Torenkerk is eigendom van de Protestantse gemeente Winsum Halfambt.